

□ Перес: Веднъж видях двама мъже, които вървяха с една жена. Аз казах на тези около мен: Вижте каква хубава жена. Те ме попитаха: Откъде знаеш? Не си й виждал лицето. Аз им казах, че видях лицата на хората, които бяха срещу нея.

Г-н Перес, казват, че международните отношения са като отношения между хората.

Международните отношения имат две страни: официалната - между правителствата и тази, която се осъществява по желание между народите. Според мен истинските международни отношения са тези между народите, а не между правителствата.

Вие казахте, че България и българите заемат особено място във Вашето сърце. Наред с всичко останало като че ли има една особена психология в тези двустранни отношения?

Аз приемам България като личност, като характер. И вероятно този характер е формиран от историята и от хората. Българите са приемани като много привлекателна група хора. Те притежават качества като себеотрицание. Естествено, мили са. Имат готовност да прощават и да помагат, без да се страхуват от проблемите и без да търсят признание. Много ценни хора сте. Има някакъв топъл вятър, който духа около българската душевност.

Г-н Перес, вие сте един от израелските политици, които изградиха израелската армия. Сега, през 2002 г., казвате, че икономиката промени същността на армията. Какво означава това?

Не съм говорил за оръжейна икономика. Казах, че вече няма нужда от войни и заради това ние вече няма да се нуждаем от оръжие. Оказа се, че това не е действителността, защото войните и оръжията ще се одобряват и подкрепят, докато човешкото съществуване зависи от тях, за да завоюва територии и да се защитава. И докато има армии, те ще ходят на война. Историята е кървава и в момента, в който икономиката зависи от технологиите и науката, вече няма да имаме нужда от оръжие и от войни. Има опасности, но има и нужда от армии. Опасностите са глобални. Те не се определят от граници и правителства. Те са тероризмът, наркотиците, замърсяването, бедността, СПИН-ът. Но това са опасности, които застрашават целия свят и армиите не могат да ги спрат. Само обединените глобални и регионални усилия могат да се справят с тях.

Близкият изток е една от раните на световната политика - място, където най-трудно може да се даде отговор на въпроса за мира и войната. Защо е **така**?

Близкият изток е малка територия, където има големи умове преди всичко в религиозно отношение. Не може да опишете Близкия изток, без да говорите за тези велики религии. Те се случват в съзнанието и домовете на хората вече повече от 2000 години. Много е трудно да се направи компромис за отделните религии. В политиката няма компромиси. Религията е обвързване без компромиси. Знаете, че дори между самите християни има разделение - католици, протестанти, вашата църква. Виждате, че не е лесно да се правят компромиси. Освен това земята сменя господарите си. За последните 6000 години 30 империи са се изредили в Близкия изток - римляните, гърците, вавилонците, сирийците, американците, руснаците... Почти всеки е имал интереси в Близкия изток по един или друг начин. Днес земята

е малко и много хора от различни земи живеят тук. И колкото и да е странно, хората се бият, за да променят историята и миналото си, вместо да се опитат да се борят, за да променят бъдещето си. Историята не може да се промени. И освен ако не си сталинист, не можеш да промениш миналото. Само комунистите могат да променят миналото. И вместо да се вгледаме в бъдещето за едно по-различно бъдеще, ние все още се занимаваме с минали борби. Политик като мен се опитва да каже на хората. Вижте, ние можем да живеем, като мислим за бъдещето, не само за миналото.

Мнозина твърдят, че бедността създава тероризма. Вие казвате точно обратното - че тероризмът създава, храни бедността.

Преди всичко ние нямаме друг избор, освен да се борим с тероризма. Няма свободен човек, без значение дали е от България, Русия или Ню Йорк, който да живее в нашето съвремие и да се страхува да се качи на самолет или да се разхожда по улиците, или да постои... И ако градът е замърсен с биологично или химическо оръжие, да се страхува да пие вода или да диша въздуха. Така че нямаме друг избор, освен да се борим, както вие се борите с престъпността в градовете. Вие не бихте позволили престъпността да се разпорежда в градовете.

Искам да Ви попитам точно като политик от световната сцена. 11 септември промени координатите на международната политика. Тероризмът е глобална заплаха. Готов ли е светът за глобален отговор?

Да, това промени света изцяло. Защото преди 11 септември хората вярваха, че икономиката е глобализирана и че тя няма граници, че тя не се съобразява с правителствата. Днес тероризмът също е глобализиран, също като икономиката. Няма граници. Може да се използват модерни комуникации, може да се достигне до всяко място. И в момента, когато има ракети, те преминават през планини и укрепления, нямат никакви притеснения от земята. Времето не е никакъв проблем, защото ракетите могат за шест минути да прелетят от САЩ до Русия и обратно. Голямата тревога сега е, че терористите ще се сдобият с неконвенционални оръжия. Мисля, че това е причината САЩ да се опитват да направят нещо срещу Ирак, преди да тази страна да е станала ядрена.

Искам да ви попитам и нещо любопитно. През 1990 г. сте били на един кораб, т.нар.

плаващ университет, заедно с още 11 личности, между които сегашният президент на Съединените щати Джордж Буш и нашият премиер г-н Саксбургготски. Можехте ли тогава, преди 12 години, да предположите макар и малка част от това, което става сега в момента?

Те са добре, защото тяхното бъдеще беше ясно. Симеон вече беше цар. Загадката беше дали отново ще стане цар. Изненадата беше, че вместо да се занимава със семейни дела, той се впусна в избори, а техните резултати са непредсказуеми. Мисля, че това е единственият случай в историята, когато бивш монарх се опитва да използва демокрацията законно. Буш-младши, който имаше баща президент по това време, за него се говореше, че е бъдещ президент. Но тогава това, което привличаше вниманието, беше, че той беше президент на бейзболния отбор на Тексас, което е много отговорна длъжност. Самият аз вече бях юрист, министър-председател. Досега съм бил премиер два пъти. Корабът беше създаден през 1990 г. Аз бях премиер през 1994, 1995 и 1996 г. Де Клерк беше президент на Южноафриканската република преди Мандела. Бяхме много интересна група от хора, наричана "организация на младите президенти. Освен това имаше и 150 лектори. Наричаха ни плаващия университет. Вечер сядахме заедно и обсъждахме различни неща. Беше много интересно. Никой от нас не предполагаше, че 11 години по-късно ще се случи 11 септември, че Буш ще бъде президент, Симеон - премиер. Някои от изненадите бяха приятни, но напълно неочаквани.

Вярна ли е тази история, г-н вицепремиер, за 25-годишния младеж Шимон Перес, който се е качвал на автостоп при Давид Бен Гурион?

Аз бях младо момче, на 16 години и Бен Гурион беше много известен човек, почти легенда. Един ден ми казаха, че Бен Гурион ме кани да се разходя с него в колата от Тел Авив до Хайфа. Това беше нещо необикновено за мен. Не си представях, че ще го срещна. Беше зима. Качих се в колата и очаквах двучасовия разговор с него. Но вместо това той си сложи палтото, застана с гръб към мен и аз само си помислих: каква пропусната възможност. Едва когато стигнахме покрайнините на Хайфа, 15 - 20 минути преди края на пътуването, той се обърна към мен и ми каза: Знаеш ли, Троцки не е бил държавник. И досега не разбрах как му дойде наум Троцки. Но това много ме заинтригува и го попитах защо. Той ми отговори: Виж каква е неговата политика - нито мир, нито война. Това е откритие на евреите. Водачът трябва да реши дали да има мир и да плати цената, или война - и да поеме риска. Той каза, че Ленин, който е бил вторият след Троцки, е застанал начело на Русия, защото е успял да вземе решение. След това пътуване трябваше да решаваме за войната или за мира. Аз самият взех участие в това. Това беше първият ми урок за това какво е в политиката.

И един последен въпрос. Възможно ли е София да стане второто Осло?

Защо не? Преди да бъде избран Осло, никой не предполагаше, че ще отидем в Осло, а и София не е далеч от Близкия изток. Тук има хубава атмосфера. Хората са приятелски настроени и могат да бъдат дискретни. Но това е една възможност. Никой не може да каже със сигурност, че ще се случи.

Накрая мога ли да направя една констатация за тази особеност, за тази особена психология на отношенията между Израел и България. Тук имате много посланици.

Имаме имигранти от 20 различни страни. Те говорят повече от сто езика. Така имигрантите в нашата страна са имигрантите от другите страни. От тях научаваме за тези други страни. Евреите, които дойдоха от България, веднага направиха впечатление със скромността си, със сериозността си и с трудолюбието си и с това, че много обичаха България. Те й бяха много благодарни и ние също. Така че си казахме: това трябва да е много хубава страна, щом хората там са такива. *Веднъж видях двама мъже, които вървяха с една жена. Аз казах на тези около мен: Вижте каква хубава жена. Те ме попитаха: Откъде знаеш? Не си й виждал лицето. Аз им казах, че видях лицата на хората, които бяха срещу нея.*

София, Бояна, 2002 г.